

Усть-Ордагай дайда баян дэлгэр юм гэжэ хэлсэдэг, энэ нюотагай баянии, ниодэ алдама уужам тала дайдын, Худайн голой арад зоной хүндэмүүшэ зангиен нюдөөрөө үзэжэ ерэбэди. Июлиин 4-5-ний үдэр Усть-Ордада Уласхоорондын «Алтаргана» наадан, тусхайлбал, буряад арадай дуунай урилдаан боложо үнгэрбэ.

«Алтаргана - 2008»

(Эхирэд-Булагад) нэгэдэхи нуурида, Бадмацырен Габанов (Аха), Балма Цымпилова (Ага), Марина Будаева (Хурамхаан), Татьяна Турлакова (Эрхүү хото) гэгшэд хоёрдохи нуурида гаража шалгарба. Могойтыханай районой түлөөлэгшэ Шадабай Санжидма

гурбадахи нуури эзэлбэ. Уран найханай бүлгэмэй эдэбхитэй гэшүүн үндэр нахатай Анатолий Трофимович Алексеевтэй «Байкалфарм» микроволново пеэшэн бэлэг барюулба. Гурбадахи шатын шагналаа хүргэнэ Соктоев Гомбожаб илгэж хөөрэнэ:

ДУУНАЙ УРИЛДААН ДУРЫИЕМ БУЛЯАГАА

Зуу гаран дуушад жээрэб татажа, наа нааараа, тус-тустаа дүрбэн бүлэг боложо хубаарба. Хоёрдохи үдэр шэлэмэл 40 дуушад хоёрдохи турта гаража, тэмсээл үргэлжлүүлбэ. Жюриин бүридэлдэ хүндэтэ зон оролсого: России Федерациин соёлыг габьяата хүдэлмэрилгэшэ В.Б. Елбаев, Монголий соёл урлагий дээдэ нургуулиин профессор Жамынжаб, композитор Бато Бальжинимаев, Хитадай арадай алдартас дуушан, профессор Нуузаа, Усть-Ордагай соёлыг тарагын даагша Татьяна Галсанова болон бусад байгаа.

«Алтаргана» наадамнай анха түрүүн байгуулдахадаа, арадай дуунай урилдаан гээд, мolor найхан Монгол орондо эхи табигдаан гээшэ. Буряад дуун арад зоной ажбайдалнаа эхтэй.

Алтаргана... Боро шэрхи, даруу номгон, хараан юумэнээз далтихагүй, бүх голтой буряад арадай сэдхэл энэ ургамалтай жэшэж дууланан энэ дуун ямар сэсэн, гүнзэгүй удхатай гээшэб. Дуун соо арадайнай түүхэ толи соо шэнги харгаданаа бишүү.

Дүшөөд жэлэй саада тээ «Алтаргана», «Зандан бүрээтэй ташуур» г.м. дуунууд тайлан дээрэхээ дуулахан хоруултай байна, юундэб гэхэд, хилэ гаража, Хитад, Монгол гүрэнэ зоож ошоон бурядуудай дуун, антин дайсадай дуулаад ошоон дуун гээд засагай талаанаа хоруултай байна. Хитадта, Монголдо түрэлтэйдэг гэжэ хэлэхэньшье аймшгатай саг байгаа. Тийгээд мүнөө саг найн тээшээ хубилжа, «Алтаргана» нааданда сугларбади. Хоёр үдэрэй турша соо дуунай найндэр болобо, жюри уни удаан зүвшэж, илагшадай нэрэ сонсихобо. Арбан таба наа наа хүртээр

эдир дуушад соо Туяна Банзаракчева (Захаамин) нэгэдэхи, Сүххуяа (МНР), Рэгжидма Лудупова (Ага) хоёрдохи, Нанзулаа (МНР), Аяна Лубсанова (Зэдэ), Вероника Петонова (Оса) гурбадахи нуурида хүртэбэ. Арбан табанаа 18 хүртээр наханай залуу дуушад сооноо Нелли Булыгова (Эхирэд-Булагад) нэгэдэхи нуури, Станислав Раднаев (Захаамин), Аягма Дамдинова (Ага) - хоёрдохи, Гомбожаб Соктоев (Улаан-Үдэ), Ариона Жамсоева (Улаан-Үдэ), Баянчимэг (МНР) гурбадахи нууринуудые эзэлбэ. 18 наханхаа 30 хүртээр нахатайшиш соо Цыденши Бимбаев (Улаан-Үдэ) нэгэдэхи нуурида, Людмила Дашинимаева (Ивалга), Саян Цымпилов (Ага) хоёр хоёрдохи нуурида, Санкт-Петербурграа ерээн Дамдин Дашибылов, Эхирэд-Булагадай Светлана Тункинова, Яруунааа Роксана Санданова, Шэнэхэнээз айлааар буунаа Ешигабаа, Намуухан гэгшэд гурбадахи нуурида гаралаа.

Гуша наханхаа дээшэ нахатай дуушад соо Василий Кузьмин

- Улаан-Үдэ хотын 4-дэхи нургуулида нурадагби. Тоонтони Шэнэхэн нюотаг юм. «Абын захяа», «Улаалзай» гээнэ дуунуудые дуулааб. Эдэ дуунуудые Нуузаа багшнаа намда заагаа нэн. Би Нуузаа багшадаа баярые хүргэнэ.

Мэдээж поэт Владимир Петоновой түрэлэй болохо, Вероника Петонова 5-дахи классай нурагша, буряад дуунуудые хүгшэн эжэе Людмила Никитична Петонова заагаа нэн гэж хөөрэбэ.

- Арадай дуунай урилдаанай жюриде олон дахин нууцанби. Буряад дуутаа дууладаг хүбүүд, залуушуул олон боложо байна. Дугаа дуулаха, хэлээс мэдэхэ гэжэ шармайнал даа. Хэдэн жэлэдэ хээнэж ажал дэмы бэшэ, урэ дүн үгэжэе байна. Бидэ нахатай зон залуу үед тухалха ёнотайди. Изагуур урилаа хүндэлжээ, дээшэнэ улам дэбжээжэ, үшээс хайса шармайжа, оролдожо ябагты гэжэ залуу үед захиха, хэлэхэ байна, - гээд, Нуузаа багшнаа хэлэбэ.

Гурбан томо гүрэнэй дэбисхэр дээрэ ажануужа байнаа буяадууд «Алтаргана» нааданда сугларжа, жэнхэн буряад хубсаанаа үмдэжэ, түрэл арайнгаа дуу дуулажа уяржа, ёхороо хатаржа хүхилдэжэ, эрын гурбан наада хаража бахархажа байхадаа, дэмбэрэлтэй, баяр баясхалантай үйлэх хэрэг бүтэбэ гээш гэж хөөрэлдэхээр, 2010 ондо Улаан-Баатартаргаа уулзуу жадби гэжэ гар гарасаа барисадааар, сэдхэлээ ханангы, хүхюун дориун нюотагтаа бусабади.

Намжилма БАЛЬЖИНИМАЕВА.

R-N.БАЗАРОБАЙ ба авторай фото-зурагуу.

«Алтаргана» нааданай илагшад

Эрхим журналистнууд тодоруулагдаба

«Алтаргана» гэйн уласхоорондын буряад арадай фестивалин хэмжээнд «Алтан саг» гэйн сурబалжлагшадай материалындуудыг конкурсод хабаадахаа тухай 200 гаран мэдүүлгэнүүд тушаагдаан байгаа. России Федерациин 18 субъектуудын, тиххэд Франци болон Испанинаа энэ конкурсод хабаадахаа мэдүүлгэнүүд оронон байна.

«Эрхим төлө-ба видеоматериал» гэйн номинацияар:

1-дэхи нуури - «Чингис хаанай орон нюотагтаа», авторын Нагнай Ордж (Монгол орон);

2-дохи нуури - «Алтаргана» программа, «АИСТ» төлөмийн;

3-дахи нуури - «Мүнхэ-Зула» программа, Буряадай ГТРК, (Улаан-Үдэ).

«Эрхим радиоматериал» гэйн номинацияар:

1-дэхи нуури - Наталья Сультимова, «Алтарганаад зориулаа» программа, Буряадай ГТРК (Улаан-Үдэ);

2-дохи нуури - Татьяна Тихонова, ГТРК (Эрхүү);

3-дахи нуури - Цыргема Сампилова «Хэнээрнүүдэй дабтагдашагүй хуби заяан», Ага нууриндадхай ГТРК-тай «Чита» гэйн территориальнаа тарагай филиал.

«Эрхим хэблэлэй материал» гэйн номинацияар:

1-дэхи нуури - Аксана Олифир, «Иркутнапка» сонин;

2-дохи нуури - «Алтаргана» сэтгүүл, Буряад

орон, ахамад редакторын Людмила Шишмарева;

3-дахи нуури - Саяна Аюшиева, «Аргументы и факты - Забайкалье» (Шэтэ).

«Буряад хэлэн дээрээр эрхим материалы» гэйн номинацияар:

1-дэхи нуури - Дарима Базарова, «Толон» сонин, (Агин Буряадай округ);

2-дохи нуури - Батзор Шагдаров, «Толон» сонин, (Агин Буряадай округ);

3-дахи нуури - Нажима Цыденова, «Усть-Ордын үнэн».

«Электронно олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй эрхим материалы» гэйн номинацияар:

1-дэхи нуури - «АИСТ» төлөмийн;

2-дохи нуури - «Окружная правда» сониний сайт (Эрхүү хото);

3-дахи нуури - «Открытый мир Азия» сайт.

Буряад уран шүлэгэй конкурсын илагшад:

Бүхийдээ конкурсдо 52 хүн хабаадаа. Буряадай арадай поэт, Эрхүүгэй областинин уран зохёлшодой эмхиний түрүүлэгч Андрей Румянцев жюриин түрүүлэгч байгаа.

«Поэмэ» гэйн номинацияар Ульяна Батуудаева - нэгэдэхи нуури, Сэндэмаа Бабуева - хоёрдохи нуури, Энхэ-Жаргал Балдансондом - гурбадахи нуури эзэлээ.

«Шүлэгээмэл мүрнүүд» гэйн номинацияар Эрдэм Цыренжапов - нэгэдэхи, Дарима Дулмаева - хоёрдохи, Базар Цыденов - гурбадахи нуури эзэлээ.

Гоохон хатан дангина шалгэдэбэ. Шэнэ

маягий хубсаанай жэшээ харуулдаг жюриин түрүүлэгч Ирина Пантаева байба.

«Алтаргана-2008» гэйн фестивалиин гоохон хатан дангина гэжэ Агын Буряадай округийн ерэхэн Жалма Цыденова тодоржо, Гран-при шандын хүртэбэ.

Нэгэдэхи нуури - Аюна Доржиева (Буряад орон), хоёрдохи нуури - Сээгэж Жамсаранова (Буряад орон), гурбадахи нуури - Ольга Балхаснаева (Усть-Орда) эзэлбэ.

«Дэгнэхина» гэйн хүндэтэй нэрээ зэрэгээ конкурсдо иланы энэ басаган хоёр жэл зүржэ ябаха эрхэгэй болобо. Удаадахи конкурс 2010 ондо үнгэрэгдэхэ юм.

«Буряад хүнэй нэгэ үдэр» конкурс тухай

Аман зохёлой коллективуудай дунда хоёр үдэр соо үнгэрэгдэхэн конкурсдо 580 хүн хабаадаа. Хамта дээрээ аман зохёлой 34 колективууд хабаадаан болно. Нэгэдэхи нуурида - Агын Буряадай округийн «Тоонто нюотаг», хоёрдохи нуурида - Улаан-Үдэйн «Жэргээмэл», гурбадахи нуурида - Эрхүү хотын «Аянга» гэйн аман зохёлой колективууд гарахаа.

«Манай ажануудаг оршон» гэйн конкурсын тухай

Уран найханай фото-буулагабаринуудай энэ конкурсдо Сергей Конечных - нэгэдэхи, Наталья Уланова - хоёрдохи, Валерий Орсоев - гурбадахи нуури эзэлээ. «Хубийн эрхим худээлэри» гэйн номинацияар Вячеслав Урбазаев - нэгэдэхи, Олег Ловцов - хоёрдохи, Жалсан Лубсандашиев - гурбадахи нуурида гаралаа. Любовь Зубкова, Василий Сутула, Сергей Доржиев, Батсэргэн Базарсад, Амгалан

Базархандаев, Дулма Ошорой гэгшэд тусхай шангуудаар урмашуулагдаа.

Шатараар илаба

Забайкалийн хизаарай болон Буряад Республикийн түлөөлэгшэд шатараар мурсысөнүүдийтэй илаба. Эрэшүүлэй дунда Агын Буряадай округийн Дулдараа тосхонай Арсалан Барлаков илалтаа түйлаа. Забайкалийн хизаарай түлөөлэгшэ гэхэгээ тү, али Агын Буряадай округийн Денис Абашеев - хоёрдохи, Улаан-Үдэйн Олег Бадмацыренов - гурбадахи нуури эзэлээ. Эхэнэрнүүдэй дундаа Ирина Ивахинова (Улаан-Үдэ) - нэгэдэхи, тэрэнэй дүйн басаган Надежда - гурбадахи нуури эзэлээ. Буряад Республикийн Сэлээнтэй аймагий Анастасия Ручникова - хоёрдохи нуурида гаралаа.

Нүүр харбалгаар шалгарба

Эхэнэрнүүдэй дундаа 30 метрэй зайдыа Лыгжима Сосорова - нэгэдэхи, Зинаида Халудорова - хоёрдохи, Саяна Дориева - гурбадахи нуури эзэлээ. Эрэшүүлэй дундаа Байр Соктоев - нэгэдэхи, Дмитрий Дансаранов - хоёрдохи, Цырен Цыбенов - гурбадахи нуури эзэлээ. Агын Буряадай округийн спортын Дугар Гармажапов нүүр харбалгаар абсолютын чемпион болбо. Энэ мурсысөнэд 175 хүн хабаадаа, т